

Dret Constitucional (21069)

Titulació/estudi: Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció

Curs: 2n

Trimestre: 1

Nombre de crèdits ECTS: 6

Hores de dedicació de l'estudiant: 150 hores

Llengua o llengües de la docència: català

Professor: Meritxell Batet, Joan Solanes Mullor

1. Presentació de l'assignatura

L'assignatura consisteix en l'estudi dels conceptes bàsics de la teoria de la constitució i la seva projecció en els principis i institucions de l'Estat establerts per la Constitució espanyola de 1978, l'organització institucional, el sistema de fonts del dret i el sistema de protecció constitucional dels drets i llibertats fonamentals.

En finalitzar el curs l'estudiant ha de conèixer el significat jurídic del concepte de constitució i les garanties de la seva supremacia. Així mateix, ha de conèixer les principals institucions que exerceixen el poder públic i el sistema de fonts del dret. Finalment, l'estudiant haurà de conèixer les nocions bàsiques del sistema de protecció constitucional dels drets fonamentals i les seves imbricacions amb sistemes internacionals de protecció de drets humans. Per al seguiment de l'assignatura caldrà desenvolupar competències relatives a la capacitat de comprensió i anàlisi de textos legals, jurisprudència i articles doctrinals, així com la capacitat d'aplicar les estructures d'argumentació constitucional a la resolució de conflictes i a la crítica institucional.

2. Competències que s'han d'assolir

Competències generals	Competències específiques
Instrumentals G.1.- Capacidad para expresarse y comunicarse correctamente en catalán y castellano.	E.19.- Aplicar los principios básicos para la argumentación jurídica.
Sistèmiques G.5. Capacidad de gestionar la información: selección de fuentes, síntesis de la información y evaluación crítica de la información relevante	E.20.- Reconocer las principales instituciones jurídicas. E.21.- Identificar los principales problemas y discusiones relacionados con la respuesta del sistema penal a las víctimas de delitos

3. Continguts

BLOC I. Organització constitucional de l'Estat i fonts del dret

Tema 1. La Constitució com a norma suprema

El constitucionalisme: l'evolució del valor de les Constitucions durant els segles XIX i XX. La Constitució com a norma suprema: funcions i contingut.

Tema 2. Les garanties de la supremacia de la Constitució

Reforma constitucional. Elaboració i reforma de la Constitució espanyola de 1978. Garantia jurisdiccional. El Tribunal Constitucional: composició, competències i organització.

Tema 3. L'organització del poder públic

El sistema parlamentari de Govern. Les Corts Generals. Estructura bicameral i règim electoral. Funcions. El Govern: composició i funcions. El Poder Judicial: els principis constitucionals del Poder Judicial. El Consell General del Poder Judicial.

Tema 4. Les fonts del dret

El sistema de fonts del dret: la llei, les normes procedents del Govern amb força de llei, i els Tractats Internacionals. Les fonts del dret comunitari.

BLOC II. La protecció dels drets fonamentals

Tema 5. Els Drets Fonamentals

Estat constitucional i drets. El Dret Internacional dels Drets Humans. Concepte de drets fonamentals: la indisponibilitat pel legislador. La interpretació dels drets fonamentals.

Tema 6. Els Drets Fonamentals a la Constitució Espanyola de 1978

L'estructura del Títol I de la CE. Les garanties jurisdiccionals i institucionals dels drets fonamentals: el procediment judicial preferent i sumari. El recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional. Les garanties institucionals: el Defensor del Poble i les figures similars en les Comunitats Autònomes.

TEMA 7. Els Drets Fonamentals a Europa i la seva projecció en l'ordenament espanyol

El Conveni Europeu de Drets Humans: els drets protegits. La seva garantia jurisdiccional: el Tribunal Europeu de Drets Humans. El Dret de la Unió Europea: la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea. L'impacte del Dret europeu en l'ordenament espanyol: l'article 10.2 de la Constitució.

Tema 8. Els drets a la llibertat personal, la tutela judicial efectiva i el principi de legalitat penal

El dret a la llibertat personal i habeas corpus. El dret a la tutela judicial efectiva sense indefensió. Les garanties del procés. El dret fonamental al jutge imparcial. El principi de legalitat en matèria penal i sancionadora. La finalitat resocialitzadora de les penes privatives de llibertat.

4. Avaluació

Les competències desenvolupades per l'alumne seran avaluades a través d'una prova final on es demostrï l'adquisició dels coneixements suficients per a superar l'assignatura. A la prova final l'alumne haurà de demostrar el coneixement, capacitat d'anàlisi de conceptes bàsics de la teoria de la constitució, l'organització del poder públic, les fonts del dret i el sistema de protecció constitucional dels drets i llibertats fonamentals.

Les activitats programades en el subgrup seran objecte d'una avaluació contínua amb el lliurament del treball realitzat al final de la sessió i la participació a classe. Els treballs a realitzar consistiran en pràctiques escrites, exercicis diversos i exposicions orals. En les activitats de subgrup, a més de les competències específiques de l'assignatura i de les instrumentals esmentades, es requerirà que l'alumne demostrï les capacitats d'organització i planificació i de gestió de la informació, així com el raonament crític, la capacitat de treball en un context internacional, l'aprenentatge autònom i la sensibilitat cap a temes de la realitat socio-política susceptibles de ser analitzats a través dels conceptes exposats.

La prova final equival a un 60% de la nota final. L'avaluació contínua de les activitats de subgrup equival a un 40% de la nota final. Per a què la nota de l'avaluació contínua faci mitjana amb la nota de l'examen, cal obtenir com a mínim 4 punts (sobre 10) a l'examen. Per aprovar l'assignatura, cal que el resultat de la mitjana d'ambdues parts sigui com a mínim un 5 (sobre 10 punts).

L'alumne que no hagi aprovat l'assignatura podrà recuperar aquella part que hagi suspès mitjançant la superació d'una prova de recuperació. Per poder presentar-se a la mateixa, en tot cas haurà d'haver realitzat almenys la meitat de les pràctiques durant el curs i dut a terme la prova final.

5. Bibliografia i recursos didàctics

JIMÉNEZ ASENSIO, R., *El constitucionalismo. Proceso de formación y fundamentos del Derecho Constitucional*, Marcial Pons, Barcelona, 2005.

LASAGABASTER HERRARTE, I., *Fuentes del Derecho*, IVAP, Bilbao, 2007.

Mangas Martín, A. i Liñán Noguerras, D. J., *Instituciones y Derecho de la Unión Europea*, Tecnos, Madrid, 2004.

SAIZ ARNAIZ, A., *La apertura constitucional al Derecho Internacional y Europeo de los Derechos Humanos*. El art. 10.2 de la Constitución española, Madrid, 1999

? Recursos didàctics

Web de l'àrea de Dret Constitucional del Departament de Dret de la UPF:
www.upf.edu/constitucional

6. Metodologia

Per assolir els objectius d'aprenentatge l'estudiant haurà d'assistir i participar activament a les sessions presencials tot havent preparat els continguts dels diversos materials. Serà fonamental que desenvolupi la capacitat de comprensió dels textos i d'argumentació en els termes de l'assignatura.

La metodologia d'aprenentatge que es segueix a aquesta assignatura combina el treball presencial, realitzat dins de l'aula (en grup i en subgrup) amb activitats que l'estudiant haurà de realitzar fora de l'aula (bé de forma dirigida, bé de manera autònoma). Les activitats planificades en aquesta assignatura són les següents:

a) Treball presencial

Classes en grup: Seguiment de l'exposició i participació activa a través del plantejament de preguntes i dels debats. Formulació de dubtes derivats de la preparació de les classes a través de lectures prèvies. Demostrar la comprensió dels conceptes exposats.

Activitats de subgrup: Desenvolupament de les activitats programades i de les línies de discussió a partir dels materials i de la resolució de casos pràctics. Demostració de la capacitat d'anàlisi i de crítica.

Prova final: Demostrar que s'han adquirit les competències requerides.

b) Hores de treball dirigit

Classes en grup: Preparació de les lectures que ajuden a la comprensió dels continguts de les classes en grup. Reflexió crítica sobre les lectures i els conceptes explicats.

Activitats de subgrup: Preparació de les activitats programades a través de la recerca lectura de textos legals, jurisprudencials i doctrinals i la resolució de casos pràctics.

Preparació dels dubtes específics de l'activitat.

c) Hores de treball autònom

Estudi i comprensió de les lectures proposades i de tots els conceptes analitzats. Desenvolupament de la capacitat crítica a través de l'aplicació de les estructures d'anàlisi i d'argumentació a la realitat socio-política.

7. Programació d'activitats

Programació d'activitats

Setmana	Activitat a l'aula	Activitat fora de l'aula
	<i>agrupament / tipus d'activitat</i>	<i>agrupament / tipus d'activitat</i>
Setmana 1	Sessió 1. La Constitució com a norma suprema	
	Sessió 2. Les garanties de la supremacia de la Constitució	
Setmana 2	Sessió 1 i 2. Les garanties de la supremacia de la Constitució	Lectura i anàlisi dels materials
Setmana 3	Sessió 1 i 2. L'organització del poder públic	Lectura i anàlisi dels materials.
Setmana 4	Sessió 1 i 2. Les fonts del dret	Lectura i anàlisi dels materials.
Setmana 5	Sessió 1. Els Drets Fonamentals	Lectura i anàlisi dels materials
Setmana 6	Sessió 1. Els Drets Fonamentals a la Constitució espanyola de 1978	Lectura i anàlisi dels materials
Setmana 7	Sessió 1. Els Drets Fonamentals a la Constitució espanyola de 1978	Lectura i anàlisi dels materials
Setmana 8	Sessió 1 . Els Drets Fonamentals a Europa i la seva projecció en l'ordenament espanyol	Lectura i anàlisi dels materials
Setmana 9	Sessió 1. Els drets a la llibertat personal, la tutela judicial efectiva i el principi de legalitat penal	Lectura i anàlisi dels materials
Setmana 10	Sessió 1. Els drets a la llibertat personal, la tutela judicial efectiva i el principi de legalitat penal	Lectura i anàlisi dels materials